

Nyordspoesi

Språkbruk och språkförändring genom tiderna, till exempel vilka språk som påverkat svenskan historiskt och i nutid - Svenska/Svenska som andraspråk, Årskurs 7-9

Syfte

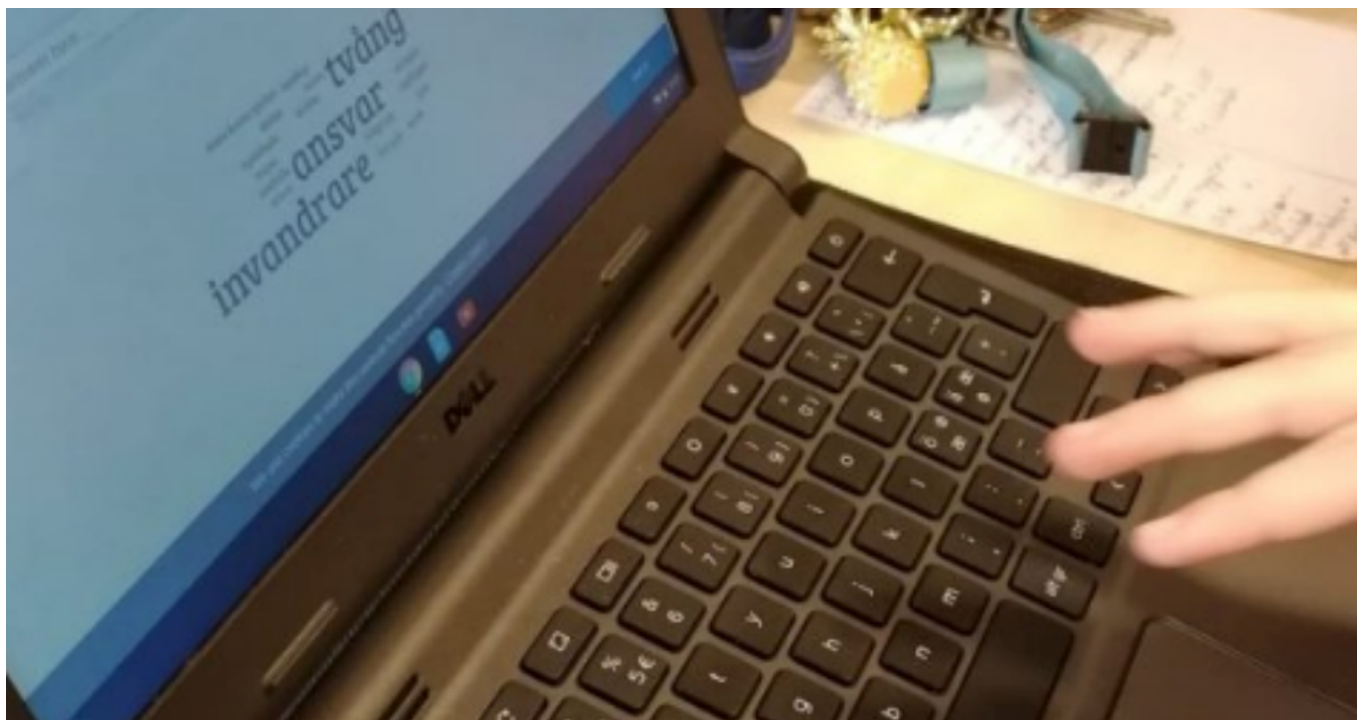
Mitt mål eller ambition var att få eleverna att införliva nyorden i sitt eget språk, i alla fall delvis, och också förstå dem, på riktigt. För att komma dit måste de använda dem och också hitta olika sätt att förklara dem på, t ex genom att använda synonymer och antonymer. Associationsdikter blev lösningen på mitt dilemma.

Läraren reflekterar

Ibland bara händer det! Eleverna sitter, parvis eller i mindre grupper, utspridda i klassrummet och har upptäckt att det är kul att skriva dikter. Att vi samtidigt dessutom befäster flertalet av orden på 2018 års nyordslista är ett stort plus, även om det egentligen var det som var startskottet till vårt arbete med dikter.

Metod

I ett första steg tänkte eleverna fritt kring ett av årets alla nyord. För att träna på och etablera ett arbetssätt utgick vi alla tillsammans från ordet språkplikt. För att kunna delge varandra våra associationer använde vi [Answergarden](#), ett webbverktyg som låter alla i klassrummet komma till tals utan att bli utpekade. Elevernas associationer växer fram i form av ordmoln. Associationer som i sin tur föder nya associationer. Nästa steg i idé- och ordsamlingsprocessen fokuserar på synonymer, då eleverna får i uppdrag att söka på till exempel [synonymer.se](#) efter synonymer till ordet språkplikt, men också språk och plikt. Ordmolnet växer och avslutningsvis fylls det på med antonymer, det vill säga motsatser till det valda ordet. Under arbetets gång funderas det och diskuteras det kring ords betydelser, passande synonymer och varför det inte var så lätt att hitta varken synonymer eller antonymer till ordet språkplikt. *Detta går såklart att genomföra även på tavlan om det inte finns tillgång till digitala verktyg.*

När ordmolnet är klart kan dikterna växa fram. Parvis eller i grupper om tre kastar eleverna sig ivrigt över vår ordbank med uppdraget att skapa en egen associationsdikt. Upprepningar och andra för en dikt typiska drag diskuteras och eleverna har dessutom skoj. De vill mer än gärna visa och läsa upp de dikter som de tillsammans skriver på mindre än tjugo minuter. Resultatet är imponerande! Det häftiga är att det inte heller, trots att vi utgått från samma ord och samma moln av associationer, finns någon dikt som är den andra lik. Det allra häftigaste är dock processen, då eleverna under själva skapandet, också diskuterat och funderat, vänt och vridit på alla de ord som de tvingats välja mellan för att skapa sin dikt. En process som jag också tror har införlivat, inte bara de valda nyorden, men också de synonymer, antonymer och associationer som dykt upp, i elevernas egen ordbank.

Uppstarten på arbetet med nyord: [Nyordslistan 2.0](#)

Elevexempel

Jag var ny här

Jag är ny här

Alldeles ny

Jag har alltid bott där

Inte nu

Jag vill väldigt gärna

Lära mig ert språk

Att jag inte haft tid att lära

Kan ni kanske förstå

Inte av förpliktelse, inte av tvång

Av rent intresse, lär jag mig en svensk sång

För att jag har vilja

Och jag har tro

Och om jag måste, kan jag anförtro

Att jag vill få kunskap

Och jag vill vara en del

Av samhället här, ta och ge

Och i utbyte, inte behöva fly

Inte bli förtryckt

Inte behöva frukta

Och leva otryggt

Jag är inte ny här

Inte längre

För nu har jag lärt mig

Det jag förträngde

Att diskutera med ämneskollegor

- Hur arbetar du med ordkunskap i ditt klassrum?
- Vilka är dina erfarenheter av att arbeta med dikter?
- Hur lyckas du skapa ett genuint engagemang och intresse för att skriva dikter och texter av olika slag?

Lgr22 Syfte

Utveckla förmåga att formulera sig och kommunicera i tal och skrift, urskilja språkliga strukturer och följa språkliga normer.

Förmåga att anpassa språket efter olika syften, mottagare och sammanhang.

Centralt innehåll*

Språkbruk och språkförändring genom tiderna, till exempel vilka språk som påverkat svenskan historiskt och i nutid.

Betygskriterier*

Eleven skriver olika slags texter med **god** språklig variation, **väl fungerande** struktur och innehåll samt **god** anpassning till texttyp, syfte, mottagare och sammanhang. Eleven följer språkliga normer på ett **väl fungerande** sätt.

Eleven kan samtala om och diskutera varierade ämnen genom att ställa frågor och framföra åsikter med **välutvecklade och väl** underbyggda argument på ett sätt som **för samtalen och diskussionerna framåt och fördjupar eller breddar dem**. Eleven kan föra **välutvecklade och väl** underbyggda resonemang om svenska språkets historia, ursprung och särdrag.

* årskurs 7-9